

C O N V E N Ț I A *

**asupra măsurilor ce urmează a fi luate pentru interzicerea
și împiedicarea operațiunilor ilicite de import, export și
transfer de proprietate al bunurilor culturale**

din 14.11.1970

*Publicat în ediția oficială**“Tratate internaționale”, 2009, volumul 43, pag.134*

* * *

Notă: Ratificată prin [Legea nr.141-XVI din 21.06.2007](#)

* Adoptată la Paris la 14 noiembrie 1970.

În vigoare pentru Republica Moldova din 14 decembrie 2007

Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, reunită la Paris între 12 octombrie și 14 noiembrie 1970 în cea de-a XVI-a sesiunea a sa, reamintind importanța dispozițiilor Declarației privind principiile cooperării culturale internaționale, adoptată în cea de-a XVI-a sesiune a Conferinței generale,

- *considerînd* că schimbul de bunuri culturale între popoare, în scopuri științifice, culturale și educative, conduce la aprofundarea cunoașterii civilizației umane, îmbogățește viața culturală a tuturor popoarelor și naște respectul și stima mutuală între națiuni,

- *considerînd* că bunurile culturale reprezintă unul dintre elementele fundamentale ale civilizației și culturii popoarelor care își dobîndesc adevărata lor valoare prin cunoașterea precisă a originii, istoriei și contextului în care au apărut,

- *considerînd* că fiecare stat are datoria de a proteja patrimoniul constituit din bunurile culturale care există pe teritoriul său împotriva furtului, săpăturilor arheologice clandestine și exportului ilicit,

- *considerînd* că, pentru a preveni aceste pericole, este indispensabil ca fiecare stat să fie conștient de obligațiile morale ce îi revin cu privire la respectul datorat propriului său patrimoniu cultural, precum și celui al tuturor națiunilor,

- *considerînd* că muzeele, bibliotecile și arhivele, în calitatea lor de instituții culturale, trebuie să vegheze ca alcătuirea lor să se întemeieze pe principii morale universal recunoscute,

- *considerînd* că operațiunile ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale împiedică înțelegerea mutuală între națiuni, pe care UNESCO are datoria să o favorizeze, recomandînd, printre altele, statelor interesate, convenții internaționale în acest scop,

- *considerînd* că, pentru a fi eficace, protecția patrimoniului cultural trebuie să fie organizată atît pe plan național, cît și pe plan internațional și necesită o strînsă colaborare între state,

- *considerînd* că la Conferința UNESCO din 1964 a fost deja adoptată o astfel de recomandare,

- *luînd* act de noile propuneri privind măsurile necesare pentru interzicerea și împiedicarea operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale, problemă ce face obiectul pct.19 al ordinii de zi a sesiunii,

- *după* ce a hotărît, la cea de a XV-a sesiune a sa, că această problemă va face obiectul obiectul unei convenții internaționale,

adoptă, astăzi, 14 noiembrie 1970, prezenta convenție.

Articolul 1

În conformitate cu sensul și scopurile prezentei convenții, sînt considerate bunuri culturale acele bunuri religioase sau laice care sînt desemnate de fiecare stat ca fiind de o importanță deosebită pentru arheologie, preistorie, istorie, literatură, artă sau știință și care fac parte din următoarele categorii:

a) colecții și specimene rare de zoologie, botanică, mineralogie și anatomie; obiecte prezentînd interes paleontologic;

b) bunuri referitoare la istorie, inclusiv istoria științei și tehnicii, istoria militară și socială, precum și viața conducătorilor, gînditorilor, savanților și artiștilor naționali, ca și evenimentele de importanță națională;

c) obiecte obținute prin cercetări arheologice (autorizate sau clandestine) și descoperiri arheologice;

d) elemente provenind din dezmembrarea monumentelor artistice sau istorice și a siturilor arheologice;

e) obiecte mai vechi de o sută de ani, precum inscripțiile, monedele și sigiliile gravate;

f) materialul etnologic;

g) bunurile de interes artistic, și anume:

(i) tablouri, picturi și desene realizate, în întregime, manual, pe orice suport și din orice material (excluzînd desenele industriale și articolele manufacturate, decorate manual);

(ii) obiecte originale de artă monumentală și de sculptură, din orice material;

(iii) gravuri, stampe și litografii originale;

(iv) ambalaje și mulaje artistice originale, din orice material;

h) manuscrise rare și incunabule, cărți, documente și publicații vechi de interes deosebit (istoric, artistic, științific, literar etc), singulare sau aparținînd unor colecții;

i) mărci poștale, timbre fiscale și analoage, singulare sau în colecții;

j) arhive, inclusiv arhive fotografice, fonografice și cinematografice;

k) piese de mobilier avînd peste o sută de ani vechime și instrumente muzicale vechi.

Articolul 2

Statele părți la prezenta convenție recunosc că operațiunile ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale constituie una din cauzele principale ale sărăcirii patrimoniului cultural al țărilor de origine ale acestor bunuri și că o colaborare internațională constituie unul dintre mijloacele cele mai eficace de protejare a bunurilor culturale respective împotriva tuturor pericolelor care decurg din aceste practici.

În acest scop, statele părți la prezenta convenție se angajează să combată aceste practici prin toate mijloacele de care dispun, în principal, și mai ales suprimîndu-le cauzele, oprindu-le desfășurarea și ajutînd la efectuarea reparațiilor care se impun.

Articolul 3

Sînt considerate ilicite acele operațiuni de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale efectuate contrar dispozițiilor adoptate de statele părți în virtutea prezentei convenții.

Articolul 4

Statele părți la prezenta convenție recunosc că, în termenii și potrivit scopurilor acestei convenții, fac parte din patrimoniul cultural al fiecărui stat bunurile culturale aparținînd următoarelor categorii:

a) bunuri culturale ivite din geniul individual sau colectiv al locuitorilor statului respectiv și bunuri culturale importante pentru statul respectiv, create pe teritoriul acelu stat, de către cetățeni străini sau de către apatrizi, cu reședința în acel teritoriu;

b) bunuri culturale ce se găsesc pe teritoriul național;

c) bunuri culturale achiziționate de către misiunile arheologice, etnologice sau de științe naturale, cu consimțămîntul autorităților competente din țara de origine a acestor bunuri;

d) bunuri culturale care au făcut obiectul schimburilor liber-consimțite;

e) bunuri culturale primite gratuit sau cumpărate legal cu acordul autorităților competente ale țării de origine a acestor bunuri.

Articolul 5

În scopul asigurării protecției bunurilor lor culturale, împotriva operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale, statele părți la prezenta convenție se angajează ca, în condițiile specifice fiecărui stat, să instituie pe teritoriul lor în măsura în care nu există deja, unul sau mai multe servicii de protejare a patrimoniului cultural, dotate cu personal calificat și într-un număr suficient pentru a asigura, în mod eficient, funcțiile următoare:

a) să contribuie la elaborarea proiectelor de legi și de regulamente în vederea protejării patrimoniului cultural și, în special, a suprimării operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale importante;

b) să stabilească și să țină la zi, pe baza unui inventar național de protecție, lista bunurilor culturale importante, publice și private, al căror export ar constitui o sărăcire sensibilă a patrimoniului cultural național;

c) să promoveze dezvoltarea sau crearea instituțiilor științifice și tehnice (muzee, biblioteci, arhive, laboratoare, ateliere etc.) necesare asigurării conservării și punerii în valoare a bunurilor culturale;

d) să organizeze controlul cercetărilor arheologice, să asigure conservarea în situ a anumitor bunuri culturale și să protejeze anumite zone rezervate cercetărilor arheologice viitoare;

e) să stabilească, pentru persoanele interesate (muzeografi, colecționari, anticari etc), reguli conforme cu principiile etice formulate în prezenta convenție și să vegheze la respectarea acestor reguli;

f) să desfășoare o activitate educativă, cu scopul de a trezi și de a dezvolta respectul datorat patrimoniului cultural al tuturor statelor și să asigure difuzarea cât mai largă a dispozițiilor prezentei convenții;

g) să vegheze ca o publicitate adecvată să fie făcută oricărui caz de dispariție a unui bun cultural.

Articolul 6

Statele părți la prezenta convenție se angajează:

a) să instituie un certificat special prin care statul exportator să specifice că exportul bunului sau bunurilor culturale în cauză este autorizat de către el, acest certificat urmînd a însoți bunul sau bunurile culturale exportate reglementar;

b) să interzică ieșirea de pe teritoriul lor a bunurilor culturale care nu sînt însoțite de certificatul de export menționat;

c) să aducă în mod adecvat această interdicție la cunoștința publicului și, mai ales, a persoanelor care ar putea exporta sau importa bunuri culturale;

Articolul 7

Statele părți la prezenta convenție se angajează:

a) să ia toate măsurile necesare, conforme legislației lor naționale, pentru a împiedica achiziționarea, de către muzee sau alte instituții similare aflate pe teritoriul lor, a bunurilor culturale care provin dintr-un alt stat parte la prezenta convenție, bunuri care ar fi putut fi exportate ilicit, după intrarea în vigoare a prezentei convenții; să informeze, în măsura posibilului, statul de origine, parte a prezentei convenții, asupra ofertelor primite, privind astfel de bunuri culturale, al căror export ilicit de pe teritoriul acestui stat s-a produs după intrarea în vigoare a prezentei convenții pentru cele două state în cauză:

b) (i) să interzică importul de bunuri culturale sustrase din muzee, monumente publice civile sau religioase sau dintr-o instituție similară, situate pe teritoriul altui stat parte la prezenta convenție, după intrarea în vigoare a acesteia pentru statele respective, cu condiția să se poată dovedi că bunurile în cauză fac parte din inventarul acelei instituții;

(ii) să ia măsuri adecvate pentru a sechestra și a restitui, la cererea statului de origine, parte la prezenta convenție, orice bun cultural furat și importat după intrarea în vigoare a prezentei convenții pentru cele două state în cauză, cu condiția ca statul reclamant să verse o sumă de bani cu titlu de

despăgubire pentru persoana care a achiziționat cu bună-credință bunul respectiv sau care este proprietar de drept al acestui bun. Cererea de sechestrare și restituire trebuie să fie adresată statului reclamant, pe cale diplomatică. Statul reclamant trebuie să furnizeze, pe cheltuiala sa, orice dovadă necesară pentru a justifica cererea de sechestrare și de restituire. Statele părți la prezenta convenție nu vor percepe taxele vamale sau alte taxe pentru bunurile culturale restituite în conformitate cu prezentul articol. Toate cheltuielile aferente restituirii bunului sau bunurilor culturale respective rămân în sarcina statului reclamant.

Articolul 8

Statele părți la prezenta convenție se angajează să aplice sancțiuni penale sau administrative oricărei persoane care se face vinovată de săvârșirea unei infracțiuni sau interdicții din cele prevăzute la art.6 lit.b) și art.7 lit.b).

Articolul 9

Toate statele părți la prezenta convenție, al căror patrimoniu cultural este pus în pericol prin jefuirea patrimoniului arheologic sau etnologic, pot face apel la statele părți la convenție. Statele părți la convenție se angajează să participe la orice operațiune internațională organizată în comun, în aceste condiții, în vederea determinării și aplicării măsurilor concrete necesare, inclusiv controlul exportului, importului și comerțului internațional cu bunurile culturale avute în vedere. În perspectiva încheierii unui acord, fiecare stat interesat va adopta, în măsura posibilului, dispoziții provizorii, pentru a preveni producerea de pagube iremediabile privind patrimoniul cultural al statului solicitat.

Articolul 10

Statele părți la prezenta convenție se angajează:

a) să reducă, prin educație, informare și supraveghere, transferurile de bunuri culturale., sustrase ilegal din orice stat parte la prezenta convenție și, în condițiile specifice fiecărei țări, să oblige pe vânzătorii de antichități ca, sub rezerva sancțiunilor penale sau administrative, să țină un registru menționând proveniența fiecărui bun cultural, numele și adresa furnizorului, descrierea și prețul fiecărui obiect vândut și să informeze cumpărătorul bunului cultural asupra interdicției de a-l exporta, care poate privi bunul respectiv;

b) să se străduiască, prin educație, să creeze și să dezvolte, în rîndul publicului, sentimentul valorii bunurilor culturale și al pericolului pe care furtul, săpăturile arheologice clandestine și operațiunile de export ilicit îl reprezintă pentru patrimoniul cultural.

Articolul 11

Sînt considerate ilicite operațiunile de export și transfer de proprietate al bunurilor culturale, realizate prin constrîngere, operațiuni ce derivă direct sau indirect din ocuparea unei țări de către o putere străină.

Articolul 12

Statele părți la prezenta convenție vor respecta patrimoniul cultural în teritoriile pentru care asigură relațiile internaționale și vor lua măsuri specifice pentru a interzice și a împiedica operațiunile ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale în aceste teritorii.

Articolul 13

Statele părți la prezenta convenție se angajează, de asemenea, ca în cadrul legislației lor:

a) să împiedice, prin toate mijloacele specifice, transferurile de proprietate ale bunurilor culturale, care tind să favorizeze importul sau exportul ilicit al acestor bunuri;

b) să facă astfel încît autoritățile competente să colaboreze în vederea facilitării restituirii, celui în drept, în cel mai scurt timp, a bunurilor culturale exportate ilicit;

c) să admită acțiunea în revendicare a bunurilor culturale pierdute sau furate, introdusă de

proprietarul legitim sau în numele acestuia;

d) să recunoască, de asemenea, dreptul imprescriptibil al fiecărui stat în parte la prezenta convenție de a clasa și a declara inalienabile unele bunuri culturale care, prin aceasta, nu pot fi exportate, și să faciliteze recuperarea, de către statul interesat, a unor astfel de bunuri, în cazul în care acestea au fost deja exportate.

Articolul 14

Pentru a preveni exporturile ilicite și a face față obligațiilor ce decurg din aplicarea dispozițiilor prezentei convenții, fiecare stat parte la această convenție va trebui, în măsura posibilităților, să asigure serviciilor naționale de protejare a patrimoniului cultural un buget satisfăcător și, dacă este necesar, să creeze un fond special destinat acestui scop.

Articolul 15

Nici o prevedere a prezentei convenții nu împiedică statele părți să încheie, între ele, acorduri bilaterale sau să continue executarea acordurilor deja încheiate privind restituirea bunurilor culturale scoase de pe teritoriul lor de origine, indiferent de motiv, înainte de intrarea în vigoare pentru statele în cauză a prezentei convenții.

Articolul 16

Statele părți la prezenta convenție vor indica, în rapoarte periodice, pe care le vor prezenta Conferinței generale a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la datele și sub forma pe care aceasta le va stabili, dispozițiile lor legislative și alte reglementări, precum și măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a prezentei convenții, ca și informații privind experiența dobândită în acest domeniu.

Articolul 17

1. Statele părți la prezenta convenție pot face apel la sprijinul tehnic al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, mai ales în ceea ce privește:

- 1) informația și educația;
- b) consultarea și expertizarea;
- c) coordonarea și medierea.

2. Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură poate, din proprie inițiativă, să întreprindă cercetări și să publice studii asupra problemelor referitoare la circulația ilicită a bunurilor culturale.

3. În acest scop, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură poate, de asemenea, să recurgă la cooperarea tuturor organizațiilor nonguvernamentale competente.

4. Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură este abilitată să facă, din proprie inițiativă, propuneri statelor părți, în vederea punerii în aplicare a prezentei convenții.

5. La cererea a cel puțin două state părți la prezenta convenție, aflate în dezacord cu privire la punerea în aplicare a acesteia, UNESCO poate oferi servicii de mediere în scopul ajungerii la un acord.

Articolul 18

Prezenta convenție este întocmită în limbile engleză, spaniolă, franceză și rusă, toate cele patru texte având aceeași putere juridică.

Articolul 19

1. Prezenta convenție va fi supusă ratificării sau acceptării statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, în conformitate cu procedurile constituționale respective.

2. Instrumentele de ratificare sau de acceptare vor fi depuse la directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Articolul 20

1. Prezenta convenție este deschisă aderării oricărui stat care nu este membru al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, invitat să adere de către Consiliul executiv al organizației.

2. Aderarea se va face prin depunerea instrumentului de aderare la directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Articolul 21

Prezenta convenție va intra în vigoare la 3 luni după data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aderare, dar numai pentru statele care au depus instrumentele lor de ratificare, de acceptare sau de aderare la acea dată sau anterior. Pentru toate celelalte state, ea va intra în vigoare la 3 luni după depunerea instrumentului de ratificare, acceptare sau aderare.

Articolul 22

Statele părți la prezenta convenție recunosc faptul că aceasta este aplicabilă nu numai pe teritoriile lor metropolitane, ci și pe teritoriile pentru care asigură relațiile internaționale; ele se angajează să consulte, dacă este necesar, guvernele sau alte autorități competente ale acestor teritorii, în momentul ratificării, acceptării sau aderării ori anticipat, în vederea obținerii dreptului de aplicare a convenției pe aceste teritorii, și să notifice directorului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură teritoriile unde se va aplica convenția, ratificarea urmînd a intra în vigoare la 3 luni de la data primii acesteia.

Articolul 23

Fiecare dintre statele părți la prezenta convenție va avea dreptul să denunțe prezenta convenție în numele săi ori în numele oricărui teritoriu pentru care asigură relațiile internaționale.

Denunțarea se va face printr-un instrument scris, depus la directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Denunțarea va intra în vigoare la 12 luni după primirea instrumentului de denunțare.

Articolul 24

Directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură va informa statele membre ale organizației, statele membre vizate de art.20, ca și Organizația Națiunilor Unite, cu privire la depunerea tuturor instrumentelor de ratificare, de acceptare sau de aderare, menționate la art.19 și 20, ca și despre notificările și denunțările prevăzute la art.22 și 23.

Articolul 25

1. Prezenta convenție va putea fi revizuită de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. Revizuirea nu va produce efecte decît pentru statele care vor deveni părți la convenția revizuită.

2. În cazul în care Conferința generală va adopta o nouă convenție, revizuind total sau parțial prezenta convenție, aceasta va înceta să fie deschisă ratificării, acceptării sau aderării cu începere de la data intrării în vigoare a noii convenții revizuite, cu condiția ca noua convenție să nu prevadă alte dispoziții.

Articolul 26

În conformitate cu art.102 al Cartei Națiunilor Unite, prezenta convenție va fi înregistrată la Secretariatul Națiunilor Unite, la cererea directorului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Încheiată la Paris, la 17 noiembrie 1970, în două exemplare, originale, purtînd semnătura președintelui Conferinței generale, reunită în cea de a XVI-a sesiune, și a directorului general al

Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, care vor fi depuse în arhivele Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură și al căror copii autentificate vor fi remise tuturor statelor menționate la art.19 și 20, precum și Organizației Națiunilor Unite.